

Gemeenteraadsverkiezingen 2026

GEMEENTE VERKIEZINGEN 2026 & VOEDSELBELEID

Handreiking voor politieke lokale partijen

Juni 2025

TAPP Coalitie

Vijf voorstellen voor voedselbeleid voor de gemeenteraadsverkiezingen

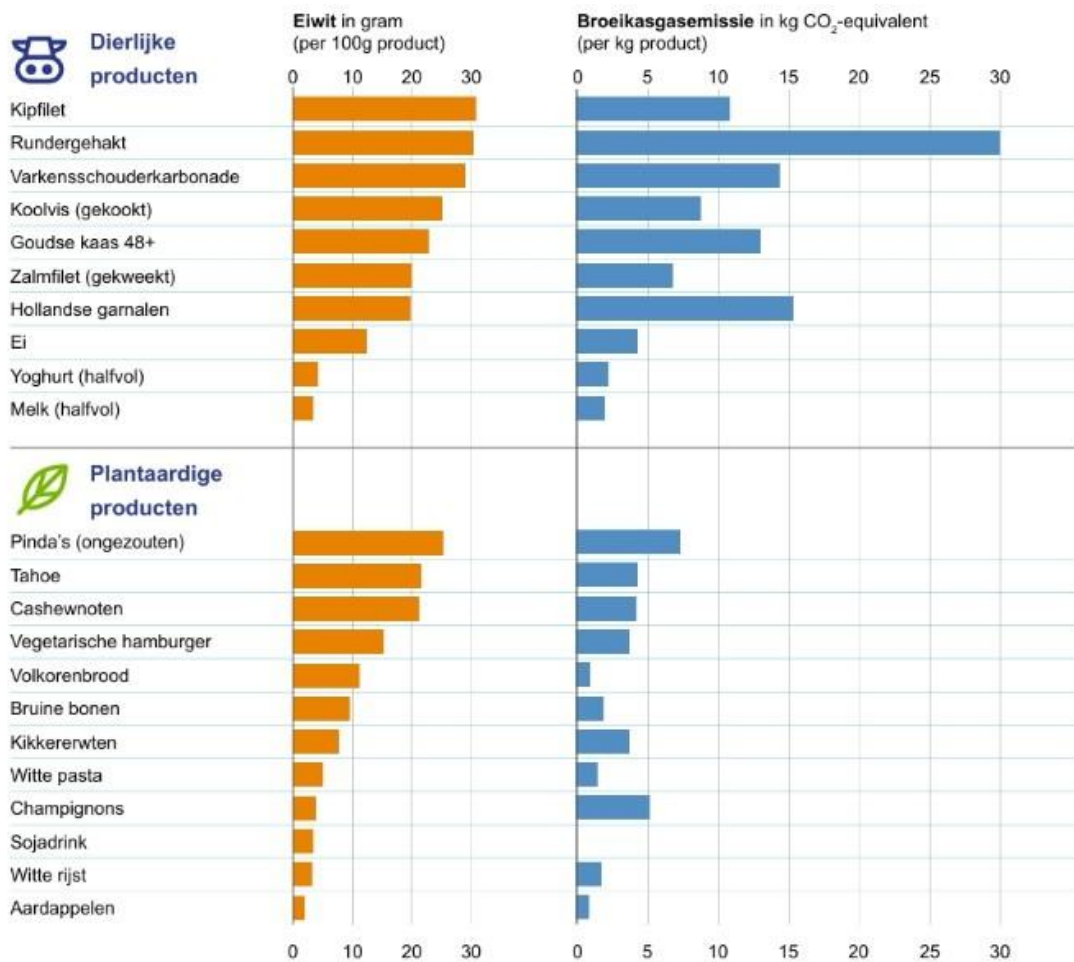
De zorgkosten en het overbelaste zorgstelsel dreigen uit de hand te lopen en bedreigen onze economie en ons welzijn. Gemeenten kunnen verschil maken. In 2040 dreigen 2 op de 3 Nederlanders overgewicht of obesitas te krijgen en steeds meer mensen krijgen voedselgerelateerde ziekten zoals diabetes 2, hart- en vaatziekten of darmkanker. Veel van die ziekten hangen samen met overconsumptie van vlees, suiker en frisdrank en te weinig consumptie van groenten en fruit. Dit komt vooral omdat ongezonde voeding overal beschikbaar is en vaak de goedkoopste keus is. Tachtig procent van het voedsel aanbod in supermarkten is ongezond (buiten de Schijf van Vijf) en tachtig procent van het reclamebudget van supermarkten betreft ongezonde voeding. Fastfood winkels domineren vaak het straatbeeld. Er is veel winst mogelijk als er andere keuzes gemaakt worden bij de aankoop of het aanbod van voedsel. Van de voedsel gerelateerde broeikasgasemissies in Nederland en Europa is 80% afkomstig van vlees en zuivel, volgens de Europese Rekenkamer¹. Het Voedingscentrum benadrukt het belang voor de gezondheid (en het milieu) om meer groenten, fruit en peulvruchten te eten en veel minder suiker/fastfood, rood- en bewerkt vlees en (vette) kaas. De gemeente kan burgers informeren, financieel steunen, normeren en het goede voorbeeld geven. Dit samenhangend pakket helpt:

1) Actieve voorlichting naar burgers over het belang van gezond en klimaatvriendelijk voedsel (versus ongezond, klimaatbelastend), info over kortingen, verkooppunten en lokale initiatieven, via h-a-h folders en media, als tegenwicht voor dominante marketing ongezond voedsel.
2) Nieuwe voedsel subsidie: een gemeentepas of credit card voor gratis gezond voedsel met lage klimaatimpact (minder dan 5 kg CO2 eq per kg): bijv. 10 euro per maand p.p. te besteden bij winkels voor groenten, fruit, brood, vleesvervangers.
Dit helpt bij het tegengaan van voedselgerelateerde ziekten, grote verschillen tussen bevolkingsgroepen in gezonde levensjaren en stijgende zorgkosten.
3) Verbod op reclame voor vlees, zuivel en andere CO2-uitstotende productreclames in de openbare ruimte. Tegengaan nieuwe fastfood vestigingen en bestaande ontmoedigen/uitkopen waar er teveel van zijn (bijv. dichtbij scholen). Doel is reductie CO2 en tegengaan overgewicht/ongezonde voeding.
4) Catering convenant met grote bedrijven/instellingen in de gemeente (incl. eigen personeel) gericht op prijsverlaging van gezond voedsel en true pricing dierlijke eiwit. Ervaring leert dat broeikasemissies met 50% dalen en de lunches gezonder worden, richting de Schijf van Vijf.
5 De gemeente vraagt aan het Rijk om (prijs)beleid voor gezonde en klimaatvriendelijke voedselconsumptie: maak dit 20% goedkoper en ongezond, klimaatbelastend voedsel 20% duurder; al met al wordt voedsel zo iets goedkoper. Om dit kracht bij te zetten sluit de gemeente zich aan bij non-profits die zich hiervoor inzetten zoals TAPP Coalitie (zoals de gemeente Amsterdam deed).

Op <https://www.gemeenteplantvooruit.nl/> staan nog 19 andere mogelijkheden, zie bijlage. Dit plan is opgesteld door TAPP partners: Greendish en Dierencoalitie.

¹ Figuur 13: https://www.eca.europa.eu/Lists/ECADocuments/SR21_16/SR_CAP-and-Climate_EN.pdf

Tabel 1: dierlijke producten versus plantaardige producten in relatie tot eiwit en CO₂

Bron: Gezondheidsraad, Gezonde Eiwittransitie, pagina 68.

Duidelijk is te zien dat de meeste plantaardige producten een broeikasgas footprint hebben van minder dan 5 kg CO₂ eq per kg, een factor 2-6 lager ten opzichte van vlees en kaas. Een hogere consumptie van plantaardige eiwitrijke producten helpt dus goed bij het verlagen van de broeikasgasemissie van het voedselpatroon, terwijl het ook precies past in de richtlijnen voor gezonde voeding en de Schijf van Vijf om meer groente, fruit, peulvruchten en noten te consumeren voor een betere gezondheid.

Bijlage 1: Wat gemeenten nog meer kunnen doen

Gemeenten sporen bedrijven en inwoners op de volgende manieren aan om minder dierlijk en meer plantaardig eten te produceren en te consumeren.

1. Richt een kennis- en uitwisselingsnetwerk in

Om start-ups, gevestigde bedrijven en investeerders aan elkaar te koppelen, en innovaties te helpen opschalen.

[Lees verder](#)

• 2. Stel een voedselvisie op

Met doelstellingen, strategie, een uitvoeringsagenda en tijdsplan om de visie te realiseren.

[Lees verder](#)

3. Stel een wethouder voedsel aan

Voorkom versnippering van voedselbeleid tussen de portefeuilles duurzaamheid, gezondheid, horeca en klimaat.

[Lees verder](#)

4. Monitor de uitvoering van de voedselstrategie

Voer een nulmeting uit, en ontwerp een registratiesysteem met benchmarks om de effectiviteit van beleid te meten.

[Lees verder](#)

5. Geef het goede voorbeeld

Pas het gemeentelijke inkoopbeleid aan. Zorg voor meer plantaardig in eigen restaurants, kantines en catering.

[Lees verder](#)

6. Benoem lokale voedselambassadeurs

Zoals leefstijlcoaches, influencers en wijktrainers om doelgroepen te motiveren gezonder en duurzamer te koken en eten.

[Lees verder](#)

7. Geef aandacht aan onderzoek en koppel daar voorlichting aan

Voer praktijkonderzoek uit over bijvoorbeeld de gezondheidseffecten van plantaardig eten op specifieke doelgroepen.

[Lees verder](#)

8. Zet best practices en lokale initiatieven in het zonnetje

Geef steun aan nieuwe en bewezen initiatieven, en inspireer zo anderen.

[Lees verder](#)

G. Stimuleer gezond, duurzaam en lokaal eten

Bijvoorbeeld met vouchers of cadeaubonnen die kunnen worden besteed bij lokale boeren en ondernemers of een app.

[Lees verder](#)

10. Financier en steun nieuwe concepten en start-ups

Bijvoorbeeld om (chef-)koks te trainen, horeca te verduurzamen en de voedselomgeving van inwoners gezonder in te richten.

[Lees verder](#)

11. Breng de voedselomgeving in kaart

Om het voedselaanbod per wijk op basis van gezondheid en duurzaamheid te kunnen normeren.

[Lees verder](#)

12. Experimenteer met een gebiedsgerichte aanpak

De Omgevingswet biedt ruimte om wijkgericht de leefomgeving van inwoners gezonder in te richten.

[Lees verder](#)

13. Creëer een Stimuleringsregeling Gezonde en Duurzame Voeding

Hiermee kunnen bedrijven en niet-commerciële initiatieven de meerprijs van plantaardige voedselinkoop terugkrijgen.

14. Maak afspraken met het bedrijfsleven en publieke instellingen

In de vorm van een convenant of green deal kunnen richtlijnen worden vastgesteld over de inkoop en het aanbod van bijvoorbeeld horeca, onderwijs- en zorginstellingen.

[Lees verder](#)

15. Betrek voedselraden in de implementatie van beleid

Activeer zo inwoners om mee te denken en mee te doen.

[Lees verder](#)

16. Reclame in de publieke ruimte zorgt voor gezond en duurzaam eten

Weer reclame voor ongezond en niet-duurzaam voedsel in het aanbestedingsbeleid of de Algemene Plaatselijke Verordening.

[Lees verder](#)

17. Stel voorwaarden aan evenementen

Eis een minimaal aandeel plantaardig en een maximaal aandeel dierlijk in de vergunningverlening van evenementen.

18. Onderteken het Plant Based Treaty

1.800 bedrijven, 1.400 maatschappelijke organisaties en 26 steden hebben dit verdrag al ondertekend.

[Lees verder](#)

- **1G. Benoem de eiwittransitie in het overdrachtsdocument**

Na verkiezingen kan de uitgaande gemeenteraad onderwerpen van belang aankaarten bij nieuwe raadsleden.